

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK POLSKI NA LITWIE

Rok założenia 1840

nr 232 (13525)

Środa, 2 grudnia 1998 r.

cena 1 Lt

DZIŚ W NUMERZE:

- * Aktualności krajowe - str. 3
- * O pomniku w Solecznikach - str. 4
- * Nogi wyrównać można także w Wilnie - str. 5
- * Z podbrodzkiego czyścica poleci rejsowym samolotem do Karaczi - str. 6
- * Sport z całego świata - str. 7
- * Ciekawy przedruk z „Gazety Wyborczej” - str. 9

Głodówka przy Sejmie

„Dokąd idziemy, panowie konserwatyści?” ...

Nie opodal Sejmu już piąty dzień głodują drobni przedsiębiorcy z Wilna, Kłajpedy, Mariampola, Jurborku, Kowna, Olity i innych miast Litwy. Ustawa o pikietach i mityngach głosi, że pikietować bez specjalnego zezwolenia władz ma prawo tylko 10 osób (słowa „głodówka” władze starannie unikają). Wiecej tu, za Sejmem stoi na mrozie 9 osób, reszta - około 10 przedstawicieli drobnej przedsiębiorczo-

„Wierzyłem w świetlaną przyszłość Litwy. Glosowałem na p. Adamkusa i Partię Konserwatywistów. Niestety, rozczarowałem się...” - twierdzi Dalius Bastys z Jurborka.

Czy gorąca herbata i publikacje w prasie uratują przed mrozem głodujących przedsiębiorców? ...

Fot. Marian Paluszkiewicz

ści, ich „odwiedza”. Tym ludziom nie pozwala się rozpalic ognia w żelaznej skrzynce, by się ogrzać. Czas „pikietowania” również ograniczono: od 8 do 23. Co będzie w nocy, nie wiadzą, ale postanowili, że nie ruszą się stąd... Przed świętami muszą opuścić zajmowane miejsce, ponieważ tu mają się odbyć świąteczne imprezy...

(Dokończenie na str. 3)

„Horyzont” - to pomoc placówkom leczniczym

Wczoraj w Domu Parafialnym przy kościele pod wezwaniem bł. Jerzego Matulewicza, nastąpiło otwarcie biura kontaktowego „Horyzont” miasta Erfurt.

Z tej okazji do Wilna przybyli kierownik biura w Erfurcie Peter Schaffler oraz członek rady miejskiej Andre Malur.

Nasze miasta - Erfurt i Wilno - łączą wieloletnie kontakty przyjaźni i współpracy. Od 1992 roku świadczymy konkretną pomoc w różnych dziedzinach - powiedział A. Malur. - Jest znamienne to, że dziś otwieramy biuro kontaktowe „Horyzont” w kościele, gdzie od niedawna dzwono ufundowany przez nas dzwono. W czasie obecnym odwiedziliśmy szereg litewskich placówek socjalnych. Szczególnie zachwycała nas praca Centrum Matki i Dziecka, jak też działalność bractwa przy klasztorze św. Jana. Byliśmy również w szpitalu psychiatrycznym. Czyli mieliśmy okazję zbadać, co najbardziej jest potrzebne na Litwie. Przy okazji przywieźliśmy pomoc pieniężną dla jadłodajni w Jurborku, która żywi ubogich. Z jej pracą mieliśmy okazję zapoznać się przed paru laty, kiedy

grupa radnych naszego miasta bawiła na Litwie.

Peter Schaffler, krótko o biurze.

Jakie cele stawiamy otwierając taką placówkę w Wilnie? Tu mały rekurs na naszą ziemię, gdzie od kilku lat działamy, wprowadzając do instytucji medycznych, szpitali - nowoczesną aparaturę. Byłoby wprost niewybaczalne, by wyrzucić to, co zostaje wycofane ze szpitali niemieckich. Dlatego też pomyśleliśmy, że trzeba to posegregować, o ile zajdzie potrzeba, wyremontować, i zastosować w szpitalach i placówkach medycznych Wilna. Właśnie biuro w Wilnie i będzie gromadziło informacje, gdzie, jakie urządzenie, sprzęt, są potrzebne. Zaplanowaliśmy, że w następnym roku, a prace rozpoczynamy od 1 stycznia, na Litwę skierujemy 6 kontenerów sprzętu lekarskiego. Najważniejsze, by wszystko, co trafi do was, zostało wykorzystane funkcjonalnie.

(Dokończenie na str. 2)

Z konferencji prasowych

TYLKO NARÓD MOŻE OBRONIĆ PAŃSTWO...

- Finansowanie Ochrony Kraju stworzy tylko struktury do zwalczania wewnętrznych niezadowolonych. W przypadku zagrożenia tylko naród może obronić państwo. Więc człowiekowi trzeba najpierw stworzyć warunki, żeby on chciał stanąć w obronie swego kraju - to myśl przewodnią wczorajszej konferencji prasowej zorganizowanej przez posłankę na Sejm Vidę Stasiunaitę i lidera partii Naujoji Sąjunga (Nowy Związek) Arturasa Paulauskasa.

W przyszłym tygodniu A. Paulauskas wręczy przewodni-

czącemu Sejmu RL projekt ustawy „O skompensowaniu szkody wyrządzonej obywatelom przez niezgodne z prawem lub nieuzasadnione działanie urzędników państwowych” wsparci 50 tys. podpisów obywateli Litwy.

Jak powiedział A. Paulauskas, podpiszy zaczęto zbierać w połowie października br. Mieszkańcy miast i miasteczek kraju chętnie wspierali przygotowaną przez partię projekt, który zobowiązuje urzędników do rzetelnego wykonywania swych obowiązków.

(Dokończenie na str. 2)

Bezpieczeństwo i higiena pracy

Na świecie codziennie ginie w miejscu pracy 100 osób. Na Litwie średnio w ciągu roku rejestruje się 6 tys. wypadków, z tego 100 śmiertelnych, oraz 700 wypadków zachorowań zawodowych, z czego 80 proc. kończy się otrzymaniem grupy inwalidzkiej.

Wczoraj w gmachu Litexpo

otwarto międzynarodową wystawę - konferencję poświęconą bezpieczeństwu i higienie pracy. Jest to pierwsza tego rodzaju impreza, w której 26 firm ekspozycje wyroby 66 przedsiębiorców z Litwy, Szwecji, Szwajcarii, Francji, Włoch, Niemiec, Finlandii, Czech, Ukrainy, Rosji.

(Dokończenie na str. 3)

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

LOT

Dogodne połączenia z Wilna przez Warszawę do:
Athens,
New York,
Chicago,
Los Angeles,
Pekin,
Istanbul,
Tel Aviv.

Wilno, tel. 73-90-20. (Zam. 359)

ZNAD WILNĄ
73.34/103.8 FM

Imprezy

Światowy dzień AIDS

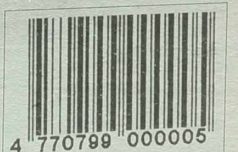
1 grudnia przypada światowy dzień AIDS. Poświęcone temu przedsięwzięcia odbywają się w Wilnie i innych miastach Litwy.

W Litewskim Centrum Dzieci i Młodzieży (Wilno, Ukmerges 25) otwarto wystawę rysunków uczniowskich na temat zapobiegania AIDS.

W gabinecie chorób społecznych „Demetra” odbywają się trzydniowe targi informacyjne. Wygłasza się tu odczyty, wyświetla filmy, każdy może zdobyć dokładną informację o niebezpieczeństwie HIV i AIDS. Zwiedzającym służy rada internista, psycholog, seksuolog, socjolog.

Dziś piętnaście miast Litwy objęła akcja „Badania w zakresie ziółaczki wirusowej i ocena czynników ryzyka młodzieży”. Ziółaczki wirusowe B i C szerzą się podobną drogą co i HIV, a podczas badań na zakażenie HIV jednocześnie poszukuje się wirusów ziółaczki. Społeczeństwo mało jeszcze wie o niebezpieczeństwie ziółaczki wirusowej, w związku z czym przeprowadzana jest ta akcja.

(ELTA)

Wolne stanowisko

Kandydat na kierownika SBS nie przyjął nominacji

Nowym kierownikiem Służby Badań Specjalnych (SBS) przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych mógł zostać aktualny dziekan wydziału polski Litewskiej Akademii Prawi Petras Ancelis, jednakże odmówił on objęcia tego stanowiska.

Jak podaje ELTA, po rozmowach, które minister spraw wewnętrznych Stasys Szedbaras przeprowadził z kilkoma kandydatami na wakuujące stanowisko naczelnika SBS, P. Ancelis należał do najrealniejszych pretendentów. Jednakże po dłuższym zastanowieniu P. Ancelis zdecydował, że pozostanie kierownikiem wydziału Akademii Prawa. Rzecznik prasowy MSW Algir

das Meszkauskas ani zaprzeczył, ani potwierdził tego faktu, przypominając wcześniejsze oświadczenia ministra S. Szedbarasa, że szef SBS musi być "dobierany szczególnie starannie, jest to bowiem ważne i odpowiedzialne stanowisko".

S. Szedbaras obecnie przebywa w Hadze, w siedzibie Europolu, zapoznaje się z działalnością tej organizacji. Z Holandii minister wróci dziś około południa i od razu weźmie udział w posiedzeniu rządu. "Wtedy też będziecie mogli go zapytać o kandydatach lub kandydacie na stanowisko naczelnika tej służby" - powiedział A. Meszkauskas.

Stanowisko szefa SBS zawakowało 12 października, gdy został z

nego odwołany Juozas Gaudutis. Oficjalnie jako główną przyczyną odwołania podano wiek funkcyjariusza, mającego praktykę prokuratora i doradcy prawnego. Jednakże sam J. Gaudutis twierdzi, że została podjęta decyzja polityczna, uważany jest on bowiem za człowieka ze środowiska byłego ministra spraw wewnętrznych Vidmantasa Zemeliša, odwołanego w maju z tego stanowiska.

Wczoraj Wileński Sąd Dzielnicowy nr 1 odrzucił powództwo J. Gaudutisa, domagającego się przywrócenia go na poprzednie stanowisko i wypłacenia kompensaty za przymusowe bezrobocie.

(ELTA)

Odbudowa Bramy Suboczek

Drugoklasista Mindaugas podpisał umowę z ministrem kultury

Znaczący zabytek naszej historii - Brama Suboczek w murach obronnych Wilna powinna być odbudowana środkami społecznymi. Należałoby utworzyć fundację i gromadzić w niej datki mieszkańców oraz inne środki otrzymywane w ramach dobroczynności. Taką myśl wyraził wiceminister kultury Naglis Puteikis na naradzie, jaka odbyła się 1 grudnia w Ministerstwie Kultury w sprawie dalszych działań dla odbudowy Bramy Suboczek.

Minister kultury Saulius Szaltenis sugeruje, aby idee odbudowy Bramy Suboczek traktować komplek-

sowo, uwzględniając opinie publiczną.

Jedną z organizacji społecznych, wspierających aktywnie pomysły odbudowy Bramy Suboczek, jest Kolegium Króla Mendoga.

W celu zachowania żywej pamięci historycznej dla przyszłych pokoleń Kolegium Króla Mendoga reprezentowane przez ucznia klasy 2 b Wileńskiej Szkoły im. Mendoga Mindaugasa Purlisa oraz Ministerstwo Kultury Litwy reprezentowane przez ministra Sauliusa Szaltenisa w ubiegłym tygodniu podpisały uroczyste w Domu Sygnatariuszy symboliczną umowę, wyrażającą moc-

ne zdecydowanie, aby z ofiarowanych lub zgromadzonych w ramach dobroczynności środków odbudować wileńską Bramę Suboczek.

Brama Suboczek, głosi umowa, jest symbolem niezniszczalnej państwowości i godności narodowej Litwy. Odbudowa jej nie tylko przyczyni się do kulturywania idei państwowości Litwy, ale też odsoni przed światem jeszcze jedną ważną kartę naszego dziedzictwa.

Minister kultury S. Szaltenis zamierza w najbliższym czasie rozmawiać z merem Wilna Rolandem Paksaem w sprawie możliwości odbudowy Bramy Suboczek. (ELTA)

"Dokąd idziemy, panowie konserwatyści?"...

(Dokończenie ze str. 1)

Z listu Daliusa Bastysa, przedsiębiorcy z Jurborku, do obywateli Litwy i dziennikarzy: "Przybyłem z Jurborku, by zwrócić przewodniczącemu Sejmu RL V. Landsbergi-sowi medal 13 Stycznia. (...) Cała Litwa już wie o naszych (przedsiębiorców - red.) problemach. Nazywamy rząd rzędem przemysłików. Przyjęte przez niego absurdalne decyzje stawiają nas na równi z przestępcami. Zamiast deklarowanej pomocy dla drobnej przedsiębiorczości, dla nas, którzy sami stworzyliśmy miejsca pracy i sami żywnym nasze rodziny - ogromne kary. Strasznie, że nie możemy ich zapłacić, nawet po sprzedaniu całego swego mienia. To jest podobne do ludobójstwa narodu..."

Na pytanie, czy ktoś z Sejmu przychodził do głodujących, usłyszałam odpowiedź, że, owszem, przychodzili niektórzy posłowie, ale

coż...Nic nie mogą zrobić w ich sprawie, bo...wszystko będzie tak, jak powie Vagnorius, jak chcą konserwatyści. "Myślałem, że głosując na Partię Konserwatywistów, głosuję na lepsze życie, - twierdzi jeden z głodujących, - okazało się, że jest gorzej niż przy LDPP..."

Pierwszy zastępca przewodniczącego Sejmu A. Kubilius, którego miano zwrócono został wspomniany medal 13 Stycznia, powiedział, że po raz pierwszy usłyszał, że przedsiębiorcy podczas mityngów zwracali się oficjalnie do rządu i Sejmu z prośbą, by nie niszczyć drobnej przedsiębiorczości. Obiecał nawet swoją pomoc w zwróceniu uwagi odpowiednich osób i instytucji na ich problemy. ...Głodujący zaś zapewniają, że będą trwać "na posterunku" dopóty, dopóki nie otrzymają dostatecznych gwarancji, że zostaną odwołane działania, niszczące drobną przedsiębiorczość.

"Ich (władzy) działania przekonywają mnie, że dąży się do rozwiązania państwa, - mówi księgowo-rezydent z Wilna, która ostatnio handluje na Gariunai. - Zmuszają nas, by kłamać, zdobywać fałszywe dokumenty na towar, zapominając, że Litwa jest krajem katolickim"... Taki Sejm nam nie potrzebny," - mówią uczestnicy głodówki. "Mam 3 niepełnoletnich dzieci i niepełnosprawną od urodzenia siostrę, która otrzymuje rentę - 129 litów. Czy za te pieniądze może przeżyć dorosły człowiek?" - inkiedy twierdzi ona jest wyraźnie zdenerwowana. I dodaje: "A pani wie, ile oni zarabiają?"...

Grupka kobiet i mężczyzn drepcze po zmarniejącej ziemi grzejąc się tylko gorącą herbatą. Jednej z kobiet odmarzył 3 palce na nodze, ale wszyscy twierdzą jednoznacznie, że nie ruszą się stąd, póki starczy im sił.

Irena LITVIN

KONKURS "MOJA POCIECHA" 106 (173)

NA ZDJĘCIU - Heniek WASILEWSKI (7 lat).

Śnipiszki - ogniskiem wścieklizny

Mer Wilna Rolandas Paksas wydał zarządzenie, w którym teren starostwa śnipiskiego został ogłoszony ogniskiem wścieklizny.

Powstało ono po tym, gdy laboratorium weterynaryjne ustaliło, iż zdechły pies (właściciel - G. Blinstrubas, mieszkający przy ulicy Daugieliszkiu 34 - 4), był chory na wściekliznę. Dlatego powstała potrzeba pojawienia się takiego dokumentu, który obowiązywał będzie do końca stycznia. W ciągu tego czasu zabrania się mieszkańcom stad wywozić, przewozić - koty i psy. Służba kwarantanny powinna na ten okres

wzmocnić wypływanie bezdomnych kotów i psów.

Starostwo śnipiskie oraz policja samorządu miasta Wilna powinny ściśle kontrolować, jak są przestrzegane przepisy trzymania zwierząt w domu. Służby weterynaryjne i sanitarne powinny zastosować wszelkie środki, by ognisko wścieklizny na tym terenie zostało zlikwidowane. Szerzej z tym dokumentem można się zapoznać w starostwie. Nie chodzi zresztą o dokument. Każdy właściciel czworonoga powinien bacznie uważać na zachowanie swego pupila, nie pozwalając na walenie się po ulicy.

H.G.

Odnaczenie Wykładowczyni - order Palm Akademickich

Dzisiaj docentowi katedry francuskiej filologii i dydaktyki Wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego dr Stanisławie Kadziūlyte zostanie wręczony order Palm Akademickich.

To prestiżowe odznaczenie francuskie wręczy ambasador Francji na Litwie Michel Couraine.

Order Palm Akademickich nadawany jest za zasługi w dziedzinie

nauki, kultury i literatury. Doc. dr S. Kadziūlyte order Palm Akademickich zostanie wręczony za intensywne upowszechnianie na Litwie języka oraz kultury francuskiej.

Uczona napisała 7 podręczników współczesnego języka francuskiego dla klas 5-7, ściśle współpracuje z uniwersytetem miasta Limoges we Francji.

(ELTA)

Bezpieczeństwo i higiena pracy

(Dokończenie ze str. 1)

Wielu z nich prezentuje robocze ubrania, technologie przerobki surowców włóchnych, urządzenia wentylacyjne, gaśnicze, bazy danych komputerowych, różne tany i tarce, urządzenia zmniejszające wibracje, urządzenia pomiarowe do badania warunków pracy, oraz inny sprzęt w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy.

Specyfiką wystawy są referaty na różne tematy bezpieczeństwa i higieny pracy. Ogółem w ciągu dwóch dni z prelekcjami wystąpi około 30 fachowców. Wiele tematów poświęcono ochronie ludzkiego zdrowia, doskonaleniu systemu oświaty i szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa. Jednym z celów konferencji jest przekonanie pracodawców, że nie tylko warto, ale i opłaca się inwestować w dziedzinę bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia swoich podwładnych.

Oddzielnym i dość szeroko poruszanym tematem są zawody najczęściej powodujące choroby zawodowe.

Ważnym elementem wystawy jest również analiza wykazuje, że na Litwie liczba wypadków podczas pracy nieco zmalała. Zwiększyła się natomiast ich liczba po drodze z pracy i do pracy. Wzrosła nieco liczba zachorowań profesjonalnych, chociaż, w porównaniu z innymi krajami jest ona nadal niska. Nie powinno to jednak napaść nas większą radością, że "dobre" wyniki bowiem zawdzięczamy niskiemu poziomowi naszej medycyny i diagnostyki.

Zainteresowanych sprawami higieny i bezpieczeństwa pracy, jeszcze dziś i jutro zapraszamy do Litexpo (wstęp wolny od godz. 10.00 do 17.00) na szereg interesujących odczytów tematycznych i, oczywiście, do zwiedzenia wystawy.

Julitta TRYK

Nowa polska księgarnia im. Adama Mickiewicza przyjmuje do sprzedaży stare, dobrze zachowane książki o Adamie Mickiewiczu, książki z historii Polski, Litwy oraz wydania z historii sztuki i literatury w języku polskim i litewskim.

Prosimy o zgłoszenia pod tel. 25-05-80, fax 26-10-36.

DZIENNIK SZTUKI

Trwają ostatnie przygotowania na placu w centrum Solecznik, gdzie w drugiej dekadzie grudnia, niemal w przededniu urodzin Adama Mickiewicza stanie jego pomnik dłuta rzeźbiarza Broniusa Vyszniauskasa.

Pomnik Adama Mickiewicza w Solecznikach

Odsłonięcie planowane jest na 19 grudnia br. Jak już wielokrotnie informowaliśmy, pomnik stanie w samym centrum miasta. Jego autorem jest znany litewski rzeźbiarz Bronius Vyszniauskas, natomiast architektem - Rimvydas Vyszniauskas. Obecnie dobiegają końca prace odlewające brązowej rzeźby poety. Jej wysokość wynosi 2,5 metra. Ustawiono będzie na białym łuku, symbolizującym tęczę. Napis na nim: po litewsku i polsku.

Kosztorys budowy pomnika oscyluje w granicach 130-140 tys. litów. Jak wczoraj dowiedzieliśmy się od Zdzisława Palewicz - wicemera Solecznik, zgodnie z decyzją rządu RL z rezerwy budżetowej przekazano Samorządowi solecznickiemu 60 tys. litów na wykończenie pomnika. Wśród sponsorów polskich - Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z jej sekretarzem generalnym Andrzejem Przewoźnikiem na czele - 5 tys. USD.

WYSTAWA AGATÓW

W Instytucie Geologii otwarty został pokaz agatów znanego kolekcjonera, miarownika Vykintasa Matuzeviciusa.

Minerałami zaczął się pasjonować V. Matuzevicius przed 25 laty.

Również 5 tys. USD zadeklarował w imieniu Sejmu RP jego marszałek Maciej Płażyński. 2 tys. USD ma przekazać Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” - Oddział w Łomży.

Tego jeszcze nie było

Centrum Kultury Francji po raz pierwszy organizuje podobne przedsięwzięcie. W dniu 4 grudnia, o godz. 23.00, w kinie „Lietuva” rozpocznie się całonocny przegląd francuskich filmów krótkometrażowych. Będą to taśmy dotąd nie prezentowane w Wilnie. Program specjalnie opracował Olivier Megaton Fontana - ten sam, który podczas tegorocznego festiwalu „Wiosna filmowa” zdobył ogromne uznanie za film „Zupełnie smutna”.

Autor programu obiecuje cały szereg atrakcyjnych krótkometrażówek. Najbardziej wytrwali widzowie poczęstowani zostaną na koszt firmy śniadaniem. Warto nadmienić, że pomysł takiej projekcji pochodzi prosto z Paryża. W stolicy Francji podobne pokazy stały się już tradycją i zazwyczaj gromadzą licznych konese-rów dobrej sztuki filmowej.

Szkola -

swemu patronowi

Kolejna impreza, poświęcona 200. rocznicy urodzin Adama Mickiewicza odbędzie się w dniu 4 grudnia w Wileńskiej Szkole Średniej imienia Poety. O godz. 11.00 rozpocznie się trzeci etap konkursu wyrazistego czytania „Adam Mickiewicz po litewsku”. Nauczyciele i goście odwiedzą także Muzeum Adama Mickiewicza (ul. Bernardyńska 11). Na zakończenie imprezy - poetycka dedykacja „Droga Pielgrzyma” w wykonaniu aktorów - Virginii Kochanskyte i Petra-sa Venšovasa.

Wystawa w Instytucie Polskim w Wilnie

W galerii Instytutu Polskiego w Wilnie (ul. Szvitrigailos 6/15) czynna jest wystawa (do 8 grudnia) pt. „Udział polskich sił zbrojnych w misjach pokojowych”. Kilkadziesiąt kolorowych fotografii tworzy obraz obecności polskiego żołnierza i polskich negocjatorów we wszelkich tzw. punktach zapalnych naszej planety. Wzgórza Golan, Jugo-sławia, Syria i in. kraje, do których dotarli Polacy, broniący spraw pokojowych. Niezwykłą wymowę ma zdjęcie, na którym polscy żołnierze sfotografowani zostali na tle drogowaskazu z napisem - do Warszawy 4300 km.

Halina JOTKIALLO

16 to nie 19 - więc bądźcie z nami i nas czytajcie!

Właśnie od Nowego Roku dla inwalidów I i II gr., emerytów oraz dla mieszkańców wsi - zniżka!

KURIER WILEŃSKI

TRWA

PRENUMERATA NA 1999 ROK

Wydanie codzienne - indeks 0044

	I mies.	III mies.	VI mies.
z dostarczeniem przez pocztę w szkołach	19 Lt	57 Lt	114 Lt
w księgarniach: S.K. ul. Auszros Vartu (Ostrobramska) 9	16 Lt	48 Lt	96 Lt
i „Elephas”, ul. Olandu 3	15 Lt	45 Lt	90 Lt
w redakcji	14 Lt	42 Lt	84 Lt

Wydanie codzienne dla inwalidów I, II grupy, emerytów i mieszkańców wsi - indeks 0227

	I mies.	III mies.	VI mies.
z dostarczeniem przez pocztę	16 Lt	48 Lt	96 Lt

Wydanie sobotnie - indeks 0172

	I mies.	III mies.	VI mies.
z dostarczeniem przez pocztę	3,90 Lt	11,70 Lt	23,40 Lt

„Kurier Wileński” można zaprenumerować w każdym urzędzie pocztowym.

Prenumerata dla czytelników za granicą

na I miesiąc -	16 USD
na III miesiące -	48 USD
na VI miesięcy -	96 USD
na rok -	192 USD

Podajemy konto bankowe, na które można wpłacić pieniądze z podaniem dokładnego adresu prenumeratora:

Lietuvos taupomasis bankas,

Sostines skyrius

Pašilaičiu klientu aptarnavimo poskyris,

Banko kodas 60111, valiutine sąskaita Nr 1871006099

Gazety wysyłamy bezpośrednio z redakcji - 5 numerów raz tygodniowo.

ZAPISAĆ SIĘ MOŻNA ZAWCZASU

Wczoraj w pokoju przyjął Urzędu Prezydenta, który niedawno się przeniósł z gmachu Sejmu do gmachu administracji prezydenta na Starówce wileńskiej, przystąpili do pracy doradcy i referenci przywódcy państwa. Jako pierwszy z mieszkańcami obcował doradca prezydenta Raimundas Mieželis.

Według sporządzonego z czasu harmonogramu w różnych sprawach w czwartek, 3 grudnia, przyjmować będzie referent ds. prawa Armanas Abramavicius, 8 grudnia - referent ds. rolnictwa Raimundas Dužin-

skas, 10 grudnia - sekretarz Urzędu Prezydenta Vidmantas Stanulis, 15 grudnia - referent ds. praworządności Jonas Kriukas, 17 grudnia - rzeczniczka prasowa przywódcy państwa Violeta Gaizauskaite.

Mieszkańcy przyjmowani będą w powyższych dniach w godzinach 10-13.

Zawczasu na przyjęcia zapisać się można na tel. 62 55 42 i 31 43 35.

Adres pokoju przyjął Urzędu Prezydenta - Plac S. Daukantasa 3, wejście od ulicy Uniwersyteckiej.

(ELTA)

„KW”: SONDAŻ - 1998

RAZEM Z CZYTELNIKAMI WYBIERAMY

„10 POLAKÓW ROKU”

W WILNIE I NA WILEŃSZCZYŹNIE

Fundatorem dziesięciu nagród dla najaktywniejszych uczestników - Konsulat Generalny RP w Wilnie

Wśród typowanych do tego miana mogą być przedstawiciele wszystkich zawodów, różnego wieku i płci, członkowie partii i organizacji społecznych, zwykli obywatele, którzy swoją pracą zawodową i społeczną, zaangażowaniem na rzecz naszego środowiska polskiego, postawą obywatelską w 1998 r. zasłużyli na uznanie.

Typujący kandydatów - mogą być wśród nich

pojedyncze osoby lub od razu cała dziesiątka - podając swoje imię, nazwisko, adres, telefon, sferę działalności (to wszystko może być tylko do wiadomości redakcji). Odpowiedzi - wyłącznie listownie - należy nadsyłać do redakcji:

Laisves pr. 60, 2056 Vilnius, z dopiskiem „10 Polaków Roku”, do 31 grudnia br. Sfinalizowanie nastąpi w styczniu 1999 r. Redakcja

Chirurgia kosmetyczna

Krzywe nogi - to nie banał

Trudno się chyba nie zgodzić z tym, że do osiągnięcia wewnętrznej harmonii niezbędna jest akceptacja własnego "ja". Nie można również pominąć strony zewnętrznej, a więc swój wygląd także warto polubić.

Czego człowiekowi brakuje do szczęścia. W zasadzie różnych rzeczy: zdrowia, pieniędzy, rodziny, kariery... a nawet równych nóg. Niejednego by zdziwiło takie twierdzenie, ale z pewnością nie lekarza ortopedę Michaiła Jegorowa. Już wielu ludzi, a głównie młode kobiety, po chirurgicznym zabiegu równania nóg poczuło się bardziej szczęśliwymi.

Niedawno Michaił Jegorow gościł w Wileńskim Centrum Chirurgii Serca, gdzie spotkał się z lekarzami litewskimi, przedstawił im swoje metody leczenia i rehabilitacji. Na swoim koncie lekarz M. Jegorow ma 35 wynalazków z dziedziny ortopedii, traumatologii i chirurgii kosmetycznej.

Chirurgia kosmetyczna dotyczy przede wszystkim problemów kosmetycznych, bo przecież kiedy

po zabiegu operacyjnym pacjent wychodzi na równych, ładnych nogach, zdrowie jego, jak gdyby nie ulega polepszeniu. Nie należy jednak zapominać o komforcie psychicznym, poczuciu własnej wartości, co niewątpliwie ma dodatni wpływ na ogólny stan zdrowia i samopoczucie pacjenta - twierdzi M. Jegorow.

Lekarz Jegorow pracuje w starej klinice w Wołgogradzie, na brak pacjentów nie narzeka, mimo że zabieg chirurgiczny kosztuje około 4 tys. dolarów. Przyjeżdżają tu pacjenci z całej Rosji, ludzie raczej zamożni. Kobiety zazwyczaj pragną wyrównać nogi, mężczyźni natomiast marząc o wysokim wroście, decydują się na wydłużenie kończyn. Wiadomo, że oba zabiegi należą do skomplikowanych, dlatego zanim pacjent podda się operacji, powinien odbyć rozmowę z psychologiem i lekarzem.

94 procent pacjentów M. Jegorowa - to młode kobiety. Zawrzyj ich pretensje odnośnie swoich krzywych nóg są uzasadnione, rzadziej przychodzą kapryśne panny, które

lekarz powinien długo przekonywać, że mają zgrabne nogi.

"Wyrośnąć" kosztem wydłużenia nóg można teoretycznie na jakieś 25 cm. Potrzeba by było jednak sporo zabiegów operacyjnych i tego się w praktyce nie stosuje. Kończyny wydłuża się średnio o 5-7 cm. Tego wystarczy, by usatysfakcjonować niewysokich panów, bo to zwykle mężczyźni poddają się takim operacjom.

Michaił Jegorow nie obawia się, że zabraknie mu pacjentów. Być może w przyszłości zabieg ten będzie tańszy, przez co bardziej dostępny. W ciągu pięciu lat dzięki wynalazkom M. Jegorowa wykonano ponad 200 kosmetycznych operacji nóg, natomiast okres rehabilitacyjny skrócił się do 5-6 tygodni.

Zabiegów równowania nóg w klinice w Wołgogradzie poddała się pewna młoda wilińska. Z pytaniami, czy czegoś takiego nie można wykonać na Litwie, zwróciła się do docenta kliniki traumatologii ortopedycznej na Uniwersytecie Wileńskim Narunasa Porvianickasa.

- Dziwi mnie fakt, iż wokół podobnych zabiegów chirurgicznych

Lekarz Michaił Jegorow (pierwszy od lewej) rozmawia z pracownikami Ośrodka Chirurgii Serca: zastępcą dyrektora generalnego S. Finkelsztajnem i dyrektorem ds. medycznych R. Maskilemem

stało się nagle tak głośno. Nie rozumiem, po co wilińska jechała aż do Wołgogradu, przecież taką samą operację mogli wykonać chirurdzy litewscy. Rzeczywiście, aparat wynaleziony przez Michaiła Jegorowa jest godny podziwu i takie spotkania wiele dają pod względem wymiany doświadczeń. Nie sadzę jednak, że problem krzywych nóg jest na Litwie aż tak aktualny, jak mówił o tym lekarz M. Jegorow w kontekście Ro-

sj. Być może problem tkwi w niewłaściwym odżywianiu dzieci - stwierdził doc. N. Porvianickas.

A więc "wyrośnąć" i wyrównać nogi można nie wyjeżdżając z Litwy. Dodam tylko, że zdjęcia pacjentów wykonane przed i po zabiegu, które przedstawił Michaił Jegorow, budzą uznanie dla wielkiego lekarza.

Mirosława JANUSZKIEWICZ
Fot. Wiktor Żarnosiokow

Ciepła odzież i wazelina - uchronią przed odmrożeniami

Przed wyjściem z domu na mroz powinniśmy pamiętać o założeniu bardzo ciepłej odzieży i ochronie twarzy wazeliną, szczególnie polickich i nosa, co najlepiej zabezpieczy nas przed odmrożeniami.

Należy pamiętać, że niewięcej ciepła uchodzi przez skórę głowy, a więc jej osłona jest niezwykle istotna.

W mrozy czas przebywania na wolnym powietrzu powinien być skoordynowany z formą ruchu. Dzieci w wózkach bądź wykonujące mało ruchu, a także osoby starsze nie powinny zbyt długo przebywać na dworze. Na odmrożenia są też szczególnie narażone małe

dzieci bawiące się na śniegu, gdy mają mokrą twarz i ręce.

Gwałtowna zmiana temperatury - od dużych mrozów do dużego ocieplenia - nie jest korzystna, szczególnie u osób po trzydziestce. Pamiętać zatem należy, że rozgrzewać powinniśmy się stopniowo. Zamiast gorącej kąpieli wskazane jest raczej wypicie najpierw ciepłej herbaty.

O tej porze roku powinniśmy także chronić skórę przed słońcem kremami z specjalnymi filtrami. Ochrona skóry przed mrozem, wiatrem i słońcem jest szczególnie wskazana w górach, gdzie działanie słońca potęguje śnieg, odbijający promienie słoneczne. (PAP)

SŁUCHAĆ I USŁYSZEĆ

Sluch - to bardzo ważny zmysł dla każdego z nas. Dobrze słysząc unikamy mnóstwa niebezpieczeństw. Ponadto człowiek z osłabionym słuchem czuje się odizolowany od społeczeństwa.

Osłabienie słuchu jest wielkim problemem w całym kraju, gdyż około 10 proc. osób ma zaburzenie słuchu. Nie wszyscy jednak zdają sobie sprawę z osłabienia słuchu. Jakże więc są główne objawy tego niedomagania? Pierwszym, bardzo istotnym objawem osłabienia słuchu jest to, że człowiek w toku obcowania rozumie nie wszystkie słowa. Drugi objaw - gdy jeden członek rodziny zaczyna słuchać radia lub telewizji głośniejsz niż inni.

W przypadku stwierdzenia tych objawów należy niezwłocznie zwrócić się do otolaryngologa. Ustali on stopień osłabienia słuchu i wybierze metodę leczenia. Odzyskać słuch można stosując leki, w drodze nieskomplikowanej operacji lub zastosowania aparatu słuchowego. Jeśli niemożliwe jest leczenie z pomocą leków, a ryzyko operacji jest zbyt wielkie, najlepszym rozwiązaniem pozostaje aparat słuchowy.

Aparat słuchowy - to pomocniczy przyrząd elektroniczny. Składa się z trzech podstawowych części. Pierwsza - mikrofon, odbierający głosy otoczenia i przekształcający wibrację akustyczną w sygnał elektroniczny, druga - blok wzmacniacza. Niski sygnał

wzmocnia do wysokiego. Trzeci - odbiornik, przekształcający sygnał wysokiej częstotliwości w silniejszy dźwięk, który dociera do bębniaka usznego, kompensując w ten sposób utratę słuchu.

Pierwszy elektroniczny aparat słuchowy wyprodukowany został w roku 1950. Był bardzo duży, a jakość dźwięku, bardzo zła.

W 1964 r. kompania amerykańska przedstawiła mały aparat słuchowy, noszony za uchem. Składał się z miniaturowego mikrofonu, wzmacniacza, odbiornika, baterii i rurki, połączonej z kanałem ucha. Człowiek korzystający z takiego aparatu słuchowego, sam mógł regulować głos z pomocą specjalnego kółka.

Rozwój techniki umożliwił produkcję coraz mniejszych mikrofonów, odbiorników i baterii. W 1985 r. wyprodukowany został pierwszy, mieszczący się w uchu aparat słuchowy. Aparat ten umieszczany jest bezpośrednio w kanale ucha. Te aparaty pozwalają lepiej usłyszeć i zrozumieć mowę. Są estetyczne i wygodne.

Opracował Litauras SZIMKEVICZIUS

Wspólne przedsiębiorstwo kapitału zagranicznego oferuje nowoczesne, indywidualnie dopasowywane douszne aparaty słuchowe. Zwracać się: tel. (8-27) 79 78 86, Kowno. (Zam. 674)

Przymiśność czy mania?

Obgryzanie paznokci

Jest oznaką słabości czy wrażliwości? Niekilku psychologowie twierdzą, że obgryzanie paznokci jest lekką formą samobójstwa.

Każdy z "obgryzaczy" próbuje ukryć swą pasję, lecz zadnemu to się nie udaje - obgryzanie paznokci szybko stają się dowodem "przeświata".

Obgryzanie paznokci rzeczywiście jest zewnętrzną oznaką wewnętrznej słabości, której człowiek nie potrafi ukryć. Psychologowie mówią w takich przypadkach o "tłumionej agresywności, która nie może znaleźć ujścia". Może się ona objawiać również drapaniem w głowę, pocieraniem uszu, zdrapywaniem strupów.

Obgryzanie często zaczyna się już w dzieciństwie, jest związane z zadowoleniem i ulgą, którą przynosi obgryzanie bądź też stanowi dobrobilnie wyznaczoną sobie karę.

To reakcja podobna do zachowania małej dziewczynki, która bije się w rączki zanim nie sięgnie po zabronione przez rodziców słodycze. Kara w postaci obgryzania paznokci usprawiedliwia kontynuowanie grzesznej przyzwyczajenia.

Wśród "paznokciowych gryzoni" nie brakuje osób sławnych, bogatych, posiadających władzę, wydawałoby się silnych osobowości, w rzeczywistości jednak nie potrafili poradzić sobie w życiu. Obgryzanie paznokci jest w tym samym czasie, bezsilności w starciu z kłopotami. Najczęściej dotyczy to jednostek impulsywnych, nie umiejących określić granic swojego własnego ja. Na obgryzanie paznokci "chorują" często osoby o artystycznej, kruchej psychice. Bez-

silność prowadzi u nich do agresji, swego rodzaju "fragmentarycznego samobójstwa". "Być może niektórzy uznają tego rodzaju określenie za przesadne, miałem już pacjentów, którzy obgryzali sobie nie tylko paznokcie, ale zaczęli już jeść pale. Aby ukryć namietność, potrafili obgryźć wszystkie paznokcie u... nóg" - wspomina znany niemiecki psychiatra Karl Menninger.

Nie jest on odosobniony w twierdzeniu, że "wśród osób obgryzających paznokcie jest wielu potencjalnych samobójców. Samoskaleczenie wbrew własnej woli, codzienne oglądanie obumierania części własnego ciała może w końcu doprowadzić do ełcei unicestwienia całego ciała".

Zestaw przygotowała
Mirosława JANUSZKIEWICZ

Dary dla Kliniki Santaryskiej

Klinika Santaryska Wileńskiego Szpitala Uniwersyteckiego otrzymała dar od jednego z kościołów w Teksasie, szacowany na 18.694 USD i wadzący 8 ton. Zawiera on jednorazowe strzykawkę, różne katetry, wózki inwalidzkie, materiały opatrunkowe, pościel i in.

Dary dyrektorowi generalnemu kliniki lekarzowi Antanasowi Vinkusowi wręczył przedstawiciel kościoła ze stanu Teksas Ken Sewell, który też je przywiózł.

Ten dar jest największy z dotychczas otrzymanych. Gdybyśmy zechcieli to wszystko kupić, zapłaciłbyśmy ponad dwa miliony dolarów, a tymczasem musimy tylko podziękować dla osób, które dopomogły w ich gromadzeniu - powiedział Ken Sewell.

Dyrektor generalny szpitala

la Antanas Vinkus zapoznał gości ze szpitalem. Poinformował, że jest on największym szpitalem na Litwie. Zaczął on działać w 1990 r. i obejmuje dziesięć klinik i cztery ośrodki. Są to kliniki chirurgii abdominalnej, anesteziologii - reanimatologii, gastroenterologii i dietologii, kardiologii, radiologii, neurologii; oftalmologii, otolaryngologii, pulmonologii i alergologii oraz klinika chorób wewnętrznych oraz ośrodki medycyny fizycznej i rehabilitacji, diagnostyki laboratoryjnej, radiologii i genetyki człowieka. W porządku pracują lekarze - konsultanci 26 specjalności. W ciągu dnia przyjmują oni 600-700 osób, a w ciągu roku około 200 tys.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy się przyczynili do tej szlachetnej misji.

Sofija STANEVICZIUTE

PIŁKA RĘCZNA

Litwa nie zagra w mistrzostwach świata piłkarzy ręcznych

W ostatnim meczu grupy 6, eliminacji mistrzostw świata w piłce ręcznej mężczyzn Dania pokonała w Kownie reprezentację Litwy 23:16. Duńczycy już wcześniej zapewnili sobie zwycięstwo w grupie, zaliczając w eliminacjach same zwycięstwa, a wygrywając w Kownie ostatnie spotkanie potwierdzili tylko swoje absolutne prawa jako jedyni drużyny z grupy 6 awansu do finałów mistrzostw świata, które 1-15 czerwca 1999 roku odbędą się w Egipcie.

Litwa w grupie 6 zajęła trzecie miejsce wyprzedzając tylko Grecję, z którą w eliminacjach przegrała na wyjeździe 20:21, a na swoim terenie wygrała 34:17. Było to jedyné zwycięstwo Litwy, jakie odniosła w boju o awans. Pierwsza konfrontacja Litwy z Danią w Aarhus zakończyła się jej porażką 21:25. W inauguracyjnym meczu eliminacji Litwa w Elektrenai Polsecie uległa wynikiem 17:32, a w rewanżu 19:25.

Z rywalizacji odpadła też Polska. Przegrując dwukrotnie Duńczykom, Polacy zajęli w grupie miejsce drugie (awansem w każdej grupie premiowana była tylko pierwsza drużyna).

Tak więc Litwa - dziesiąta drużyna ostatnich mistrzostw świata oraz dziewiąta mistrzostw Europy, przegrywając w eliminacjach nie tylko nie zagra w Egipcie, ale też nie podejmie walki o prawo startu w igrzyskach olimpijskich Sydney-2000.

Trener reprezentacji Litwy piłkarzy ręcznych Waldemar Nowicki przyczynił nieudanego startu w eliminacjach obecnie dopatruje się przede wszystkim w niezgranu kadrowiczów, którzy na mecze reprezentacji przyjeżdżają najczę-

Waldemar Nowicki, trener reprezentacji Litwy piłkarzy ręcznych. W przeszłości zawodnik reprezentacji b. ZSRR z którą zdobył w Seulu olimpijskie "złoto" i "srebro" w Moskwie.

Foto: "Sporto veidas"

ściej dzień przed wybiegnięciem na parkiet. W tej sytuacji międzypaństwowe mecze rzadko poprzedza trening przygotowawczy, którego brak w efekcie owocuje brakiem czucia partnera i ogólnym nierozumieniem się zawodników w grze. Jako drugą przyczynę, osłabiającą drużynę, szkoleniowiec wymienił rezygnację z występów w reprezentacji dwóch doświadczonych graczy, to: L. Jankevičiusa i G. Buzisza, dla których nie udało się znaleźć godnej zamiany, natomiast by wychować dublerów trzeba poświęcić jeszcze sporo czasu.

W minioną niedzielę wyłoniono też resztę z 24 zespołów narodowych, które wezmą udział w turnieju finałowym mistrzostw świata w piłce ręcznej mężczyzn.

Oprócz drużyny gospodarzy i obrońców tytułu mistrzowskiego - Rosjan, w Egipcie zobaczymy dziesięć drużyn europejskich, po cztery z Azji oraz Afryki, trzech reprezentantów obu Ameryk i jednego przedstawiciela Oceanii.

Finałiści MŚ'99

- Obronca tytułu: Rosja
- Gospodarz: Egipt
- Europa: Szwecja, Hiszpania, Niemcy, Jugosławia, Dania, Francja, Norwegia, Macedonia, Węgry, Chorwacja
- Azja: Korea Płd., Chiny, Arabia Saudyjska, Kuwejt
- Afryka: Tunezja, Algieria, Nigeria, Maroko
- Oceania: Australia
- Ameryka: Kuba, Argentyna, Brazylia.
- Losowanie czterech grup finałowych po sześć zespołów odbędzie się 27 stycznia 1999 roku w Kairze.

Lekarz domowy

"Słyszałem, że astmę oskrzelową może spowodować nie tylko uczulenie, ale też obciążenie fizyczne. Proszę o szerszą informację na ten temat".

Laimis, Kaunas

Wspomniana przez czytelnika astma może być wywołana napięciem bądź obciążeniem fizycznym. U niektórych dzieci jej przyczyną jest bieganie, skakanie, uprawianie sportu. U osób wrażliwych atak duszności może być spowodowany przez głośną mowę, śmiech, kaszeli bądź inne bodźce.

Na astmę, spowodowaną napięciem (obciążeniem fizycznym) najczęściej chorują dzieci, a wśród dorosłych - przeważnie sportowcy. Czynniki prowokującymi atak są kurz, ostre zapachy, deszcz, wahania temperatury otoczenia.

Przyczyny astmy spowodowanej obciążeniem fizycznym nie są dobrze zbadane. Praw-

dopodobnie mechanizm ich rozwoju związany jest z układem nerwowym (zwłaszcza parasympatycznym), skłonnością oskrzeli do spazmów, czulszymi receptorami nerwu błędnego. Te skłonności mogą być wrodzone. Tego rodzaju astmę oskrzelową można stwierdzić po zastosowaniu obciążenia fizycznego - przysiadów, "jazdy" na weloergometrze, skoków itp.

Astmę oskrzelową, spowodowaną obciążeniem fizycznym, leczą się lekami (cholinolitykami), zmniejszającymi wrażliwość nerwu błędnego oraz innymi środkami, jak in-tal i zadiken. Pacjentowi zaleca się unikanie czynników, prowokujących ataki duszności.

"Lietuvos sveikata"

PIŁKA NOŻNA

Real Madryt od wczoraj "najlepszą" drużyną świata

Piłkarze Realu Madryt zdobywając Puchar Interkontynentalny wywalczyli miano "najlepszej" klubowej drużyny świata pokonując w Tokio zespół Vasco da Gama Rio de Janeiro 2:1.

Bezpośrednimi świadkami triumfu "królewskiego" klubu z Hiszpanii było ponad 51 tys. widzów, w obliczu których pierwsza, samobójcza bramka padła w 26 minucie, kiedy to po mocnym dośrodkowaniu Roberta Carlosa piłka trafiła w głowę obrońcy Vasco, Nazę zmieniła kierunek i wpadła do bramki zaskoczonego Carlosa Germano. Na 1:1 w 57 min. wyrównał wynik Juninho. Tym razem Bodo Ilgner był bezradny po pięknym, technicznym i precyzyjnym uderzeniu zawodnika Vasco. O losach meczu przesądził gol strzelony w 83 min. przez Raula. Przyczyniła się też do tego (na nieswoją korzyść) popełniając błąd i defensywy Vasco da Gamy. Rozstrzygający gol padł po długim podaniu Clarencea Seedorfa do Raula, który z kole-

ogwał kilku obrońców, minął bramkarza i posłał piłkę do pustej bramki Vasco ustalając wynik spotkania na 2:1 dla Realu. Po tej właśnie akcji Raul, został uznany najlepszym piłkarzem spotkania w Tokio. W nagrodę napastnik Realu otrzymał samochód od sponsora, Toyoty.

37 edycja rywalizacji o Puchar Interkontynentalny najlepszych drużyn piłkarskich z Europy i Ameryki Płd. stała i tym razem na wysokim poziomie. Obie drużyny grały bardzo otwarcie, nieustannie prowadząc szybkie kontry, które "wykończyły" zwłaszcza piłkarzy Realu, którzy pod koniec meczu nawet pozwolili się zepchnąć do defensywy, chociaż atakowali na całej szerokości od pierwszego gwizdka sędziego. Tuż przed wyrównaniem i po nim na tokijskim boisku inicjatywę przejęli piłkarze Vasco da Gamy i to raczej oni byli bliżej strzelenia kolejnych bramek za każdym razem jednak nie wykorzystując dogodnych sytuacji.

Gdy wszystkim wydawało się, że to raczej Brazylijczyk rozstrzygnie spotkanie na własną korzyść, "do głosu" doszedł Raul i zespół z Europy po raz 17. zdobył Puchar Interkontynentalny.

"Jedenastka" Realu pierwszego zdobywcy tego trofeum świętowała w 1960 roku na inaugurację rozgrywek po pokonaniu Penarol Montevideo (0:0, 5:1. W pierwszych latach grano mecz i rewanż, a w przypadku remisów decydowały trzecie spotkania).

Drugą okazję do zdobycia tego trofeum Real miał też w 1966 roku, ale wówczas musiał uznać wyższość Urugwajczyków, dwukrotnie przegrywając z Penarolem 0:2.

Wczorajsza porażka Vasco da Gamy była jej pierwszą zmarowaną okazją zostania "najlepszą" drużyną świata, tym boleśniejsza, iż ostatnie lata górą były kluby Starego Kontynentu - Ajax Amsterdam (1995), Juventus Turyn (1996) i Borussia Dortmund (1997).

Fot. "Reuters"

Bobby Charlton - piłkarzem stulecia w Anglii

Piłkarzem stulecia w Anglii jest Robert Charlton. 61-letni Bobby Charlton zajął pierwsze miejsce w ankiecie przeprowadzonej przez IFFHS - Międzynarodową Federację Historyków i Statystyków Futbolu i brytyjskich dziennikarzy.

Na drugim miejscu jest Stanley Matthews, na trzecim - Robert Moore. Natomiast angielskim bramkarzem stulecia uznano Gordona Banksa.

B. Charlton zagrał w reprezentacji Anglii 106 meczów, zdobył 49 bramek. Jego największym sukcesem sportowym jest zdoby-

cie wraz z reprezentacją Anglii tytułu mistrza świata w 1966 roku.

83-letni Matthews ma za sobą 54 występy w drużynie narodowej. Za swe osiągnięcia w futbolu B. Charlton i Matthews otrzymali godność szlachecką i mają prawo umieszczenia przed swym nazwiskiem tytułu Sir. Robert Charlton uratował się w katastrofie lotniczej, jaka miała w 1958 roku w Monachium drużyna Manchesteru United.

Oto 10 najlepszych piłkarzy angielskich - według ankiety IFFHS:

1. Sir Robert Charlton - 300 pkt.

- 2. Sir Stanley Matthews - 282
- 3. Robert Moore - 74
- 4. Kevin Keegan - 45
- 5. James Greaves - 26
- 6. Stephen Bloomer - 25
- 7. William Dean - 22
- 8. Thomas Lawton - 15
- 9. Thomas Finney - 13
- Gary Lineker - 13

Najlepsi angielscy bramkarze stulecia:

- 1. Gordon Banks - 150
- 2. Peter Shilton - 124
- 3. Frank Victor Swift - 17
- 4. Davis Seaman - 12
- 5. Samuel Hardy - 10 (PAP)

Co roku, tuż przed dniem św. Mikołaja dla mieszkańców dolin i wiosek w okolicach Gaisberga, niedaleko Salzburga w Austrii, najgorsze mary nocne stają się rzeczywistością. Dzieje się tak za sprawą diabłów i krampuszy - zych duchów, które schodzą z osnieżonych gór i napadają na spokojnych mieszkańców. To mieszkańcy miasteczka Gaisberg - przebrani za diabły - tradycyjnie przypominają swoim sąsiadom, że licho nie śpi, a zły się czai w każdym kącie.

Fot. EPA-ELTA

Historia

General Motors i Ford współpracowali z nazistami

Dokumenty archiwalne dowodzą, że kolaboracja amerykańskich koncernów samochodowych Ford i General Motors z hitlerowskimi Niemcami była o wiele większa niż dotychczas sądzono - podaje „Washington Post”.

Zdaniem gazety, bez pomocy niemieckich filii tych firm niemożliwa byłaby inwazja na Polskę we wrześniu 1939 r.

Na nowe dowody współpracy amerykańskich koncernów z Trzecią Rzeszą natrafili historycy i prawnicy pomagający w opracowaniu zbiorowych pozwów sądowych, złożonych przeciw tym firmom przez byłych robotników ich niemieckich filii, zatrudnionych przymusowo w czasie wojny.

Te roszczenia porównuje się do roszczeń rodzin ofiar Zagłady wobec banków szwajcarskich, które w sierpniu zgodziły się wypłacić 1,25 miliarda dolarów ocalonym z Holocaustu tytułem zadośćuczynienia za pomoc Hitlerowi w prowadzeniu wojny i rabowaniu krajów okupowanych.

Jednak zdaniem Bradforda Snella, autora książki o kolaboracji General Motors z Niemcami, niektóre z tych porównań wypadają na niekorzyść amerykańskiego koncernu.

„Szwajcaria była tylko skład-

nicą skradzionych funduszy, GM natomiast był integralną częścią niemieckiej maszyny wojennej. Hitlerowi mogli napisać na Polskę i ZSRR bez Szwajcarii, ale nie mogli tego uczynić bez General Motors” - powiedział Snell.

W niemieckich zakładach Forda i GM produkowano ciężarówki, nieodzowne do prowadzenia Blitzkriegu (wojny błyskawicznej) przeciwko Polsce i ZSRR. Będącymi własnością GM Opel wytwarzał poza tym bombowce Junkers dla Luftwaffe.

Snell w swojej książce, która ukaże się w przyszłym roku, pisze ponadto, że odpowiedzialny w Rzeszy za produkcję zbrojeniową Albert Speer powiedział mu kiedyś, iż Hitler „nigdy nie napadłby na Polskę nie mając technologii produkcji paliw syntetycznych dostarczonej Niemcom przez GM”.

GM i Ford kontrolowały 70 proc. rynku samochodowego w Niemczech w 1939 r., a z chwilą wybuchu wojny dostosowały produkcję do potrzeb hitlerowskiego przemysłu zbrojeniowego.

Według dokumentów, menedżerowie obu koncernów zmieniali profil produkcji w momencie, kiedy ich zakłady w USA operowały się wezwaniem prezydenta F.D.Roosevelta, by prze-

stawić się na produkcję dla armii amerykańskiej.

Ford i GM bronią się przypominając, że USA utrzymywały normalne stosunki dyplomatyczne z Niemcami do napadnięcia Japonii na Pearl Harbor w grudniu 1941 r., po której Ameryka przystąpiła do wojny. Rzecznik GM powiedział, że od września 1939 r. koncern stracił „bieżąca” kontrolę nad swymi zakładami w Niemczech i „w żaden sposób nie pomagał nazistom”.

Flirt Forda z Hitlerem sięga lat dwudziestych, kiedy obie korporacje rywalizowały o lukratywny rynek w Niemczech. Fuhrer podziwiał pionierską rolę Henry Forda w masowej produkcji samochodów, a także antysemitki pamflety ojca nowoczesnego przemysłu motoryzacyjnego. Hitler trzymał wielki portret Forda w swoim gabinecie, a w lipcu 1938 r. - a więc już po aneksji Austrii - uhonorował go wysokim nazistowskim odznaczeniem.

Henry Ford wyrzekł się z czasem antysemityzmu, ale długo nie tracił sympatii dla hitlerowskich Niemiec. Był jednym z czołowych uczestników amerykańskiego ruchu izolacjonistycznego, usiłującego blokadą przystąpienie USA do wojny.

Kanada

Separatyści utrzymali władzę w Quebecu

Separatyści z Partii Quebecu (PQ), kierowanej przez Luciena Boucharda, utrzymali władzę w tej kanadyjskiej prowincji, zamieszkałej w 90 proc. przez ludność francuskojęzyczną.

Według wstępnych szacunków, przekazanych przez agencję Associated Press, w wyborach do lokalnego parlamentu, które odbyły się w poniedziałek, PQ zdecydowanie pokonała Partię Liberalną Quebecu (PLQ) Jeana Charesta, zdobywając 75 ze 125 mandatów.

W dotychczasowym parlamencie, wyłonionym w 1994 roku, separatyści mieli 77 miejsc, a liberalowie, sprzeciwiający się secesji prowincji - 48.

Trzecia w kolejności partia, Akcja Demokratyczna, zdobyła jedno miejsce w parlamencie. W jednym okręgu wybory zostaną powtórzone z powodu śmierci kandydata separatyistów, na krótko przed wyborami.

Zwycięstwo partii Boucharda oznacza, że w ciągu najbliższych pięciu lat Quebec czeka prawdopodobnie kolejne referendum w sprawie odłączenia się tej prowincji od Kanady.

Poprzednie plebiscyty - w 1980 i 1995 roku - wygrał przeciwnicy secesji. O ile jednak przed osiemnastu laty ich przewaga nad separatystami wynosiła 20 proc., o tyle przed trzema - już tylko 1,2 proc.

Jednak duża przewaga PQ w parlamencie nie odzwierciedla rzeczywistych opinii wyborców. Na separatystów z tej partii, według wstępnych wyników z 23 tysięcy punktów głosowania, oddało głosy 42,7 procent wyborców. Na liberalistów zaś - 43,7 procent, a na Akcję Demokratyczną - 12 procent.

Z tego powodu Bouchard być może nie zdecyduje się na natychmiastowe przeprowadzenie referendum secesyjnego, w obawie przed kolejną porażką separatystów.

W sierpniu tego roku kanadyjski Sąd Najwyższy orzekł, że Quebec nie ma prawa do secesji na mocy jednostronnej decyzji. Jednak gdyby mieszkańcy tej prowincji w referendum wybrali niezależność, to reszta kraju musiałaby podjąć negocjacje na temat warunków secesji.

Quebec nie ma prawa do secesji na mocy jednostronnej decyzji. Zwycięstwo partii Boucharda oznacza jednak, że czeka go prawdopodobnie kolejne referendum w sprawie odłączenia się tej prowincji od Kanady. Fot. EPA-ELTA

Izrael

Język rosyjski trzecim oficjalnym językiem Izraela?

Deputowana do izraelskiego parlamentu Sophia Landber, reprezentująca partię imigrantów z byłych ZSRR, proponuje by język rosyjski stał się trzecim - po hebrajskim i arabskim - oficjalnym językiem Izraela.

Dziennik „Maariv” informuje we wtorkowym wydaniu, że Landber na zamiar oficjalnie wystąpić z takim wnioskiem do Knesetu. Deputowana uważa, że „uznanie języka rosyjskiego mogłoby przyczynić się do podniesienia poziomu kultury izraelskiej” - pisze gazeta.

„Rosyjski jest jednym ze światowych języków i nie byłoby nic złego w tym, gdyby wszyscy obywatele uczyli się go jako oficjalnego języka naszego kraju” - twierdzi deputowana.

Imigranci z Rosji stanowią obecnie największą - 850-tysięczną grupę etniczną w Izraelu.

W ubiegłym tygodniu w Berszebie, władze szkolne zakazały używania przez dzieci języka rosyjskiego w szkołach. Decyzja ta wywołała wiele kontrowersji.

Belgia

Prokuratorski eksperyment

Na zlecenie belgijskiej prokuratury, która nadzoruje śledztwo w sprawie masowego mordercy, naukowcy przeprowadzili doświadczenie polegające na rozpuszczeniu zwłok w kwasie - podała belgijska prasa.

Przewodzący śledztwo chcieli sprawdzić, czy Agnes, córka mieszkającego w Belgii byłego pastora węgierskiego Andrasa Pandy'ego, mówi prawdę, że pomogła ojcu rozpuścić zwłoki ofiar w płynie do przemykania rur kanalizacyjnych.

Wskazany przez nią płyn „Destop” na bazie wodorotlenku amonowego okazał się za słaby, ale prowadzący śledztwo przypominie-

li sobie, że przed 9 laty wycofano z rynku znacznie mocniejszy produkt „Cleanest”, oparty na kwasie siarkowym.

Naukowcy z flamandzkiego Uniwersytetu Katolickiego w Leuven odtworzyli skład płynu i rozpuścili w nim zwłoki mężczyzny, który zapisał swe ciału w testamentem uniwersytetowi. Zwłoki całkowicie rozpuściły się w ciągu 24 godzin.

Thumaczyłoby to, dlaczego mimo poszukiwań w domach Pandy'ego - nie udało się odnaleźć szczątków sześciorga członków jego rodziny, których oficjalnie nadal uważa się za zaginionych.

Córka pastora przyznała się, że pomogła ojcu zamordować jej własną matkę, macochę, a także czworo przyrodniego rodzeństwa. Pastorowi i jego córce przysięgę się także od 14 do 20 morderstw, popełnionych w drugiej połowie lat 80.

Prócz członków rodziny prawdopodobnie zabił także kobiety, które poznał na Węgrzech i zapraszał do Belgii. W piwnicach jego domów znaleziono niezidentyfikowane szczątki ośmiu osób, na pewno nie należące do członków jego rodziny.

Przebywający w areszcie od października 1997 roku 71-letni dziś Pandy nie przyznaje się do zbrodni. Śledztwo opiera się głównie na zeznaniach jego 39-letniej córki.

Ustawa Republiki Litewskiej o antydumpingu

23 czerwca 1998 r., nr VIII-807

Artykuł 7. Rozpatrywanie podania

1. Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta po otrzymaniu podania w sprawie zbadania dumpingu, w ciągu 30 dni kalendarzowych od otrzymania tego podania przeprowadza sprawdzenie, czy informacja zawarta w podaniu jest prawdziwa, czy odpowiada wymaganiom części 1 artykułu 6 niniejszej ustawy i zgłasza Radzie ds. Konkurencji wniosek o spełnienie lub odrzucenie podania.

2. Jeśli ilość produkcji podobnego towaru osoby fizycznej lub prawnej lub innego podmiotu nie posiadającego osobowości prawnej, który złożył podanie jest mniejsza niż przewiduje część 4 tego artykułu, to Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta w ciągu 30 dni kalendarzowych od otrzymania tego podania przeprowadza pisemny sondaż wśród miejscowych producentów podobnego towaru, czy aprobują oni to podanie.

3. Badania nie podejmuje się, jeśli po rozpatrzeniu podania i zapoznaniu się z opinią miejscowych producentów ustala się, że:

1) podanie zostało złożone nie w imieniu miejscowych producentów, zgodnie bowiem z warunkami części 4 tego artykułu aprobuje go zbyt mało miejscowych producentów;

2) zawartych w podaniu dowodów dumpingu i strat nie wystarcza;

3) różnica dumpingowa lub (i) ilość importu (faktyczna lub ewentualna) towaru, co do którego jest podjęte, że ma cenę dumpingową, zgodnie z częścią 5 tego artykułu jest nieistotna.

4. Podanie uważa się za złożone w imieniu miejscowych producentów, jeśli ilość wytwarzanej przez miejscowych producentów produkcji podobnego towaru wynosi ponad 50 proc. ilości takiego wytworzonego towaru przez tych miejscowych producentów, którzy wyrazili swą aprobatę lub dezaprobatę co do przeprowadzenia badania, natomiast ilość aprobujących podanie miejscowych producentów, wytwarzających podobny towar wynosi 25 i więcej procent całej ilości podobnego towaru wytworzonego przez miejscowych producentów.

5. Różnica dumpingowa jest nieistotna, jeśli jest mniejsza niż 3 proc. rozważanej ceny eksportowej towaru. Ilość importu towaru, co do którego jest podjęte, że ma cenę dumpingową, uważa się za nieistotną, jeśli spełnia się chociaż jeden z następujących warunków:

1) import omawianego towaru z jednego kraju wynosi mniej niż 3 proc. całej ilości importu podobnego towaru na Litwę z wyjątkiem, gdy ilość importu podobnego towaru osobno wynosi mniej niż 3 proc., a razem ze wszystkich innych krajów - ponad 7 proc. całej ilości importu podobnego towaru na Litwę;

2) import omawianego towaru z jednego kraju wynosi mniej niż 1 proc. ilości rynkowej z wyjątkiem, gdy ogólna ilość importu takiego towaru ze wszystkich innych krajów wynosi 3 lub więcej proc. ilości podobnego towaru zużywanej na obszarze celnym Republiki Litewskiej.

Artykuł 8. Przyjęcie uchwały w sprawie prowadzenia badania

1. Rada ds. Konkurencji po otrzymaniu od Państwowej Służby Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta wniosku w sprawie załatwienia lub odrzucenia złożonego podania i przeanalizowaniu jego zasadności, podejmuje odpowiednią uchwałę. Uchwała powinna być przyjęta w ciągu 45 dni kalendarzowych od złożenia w Państwowej Służbie Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta podania w sprawie zbadania dumpingu.

2. Jeśli podanie w sprawie zbadania dumpingu odpowiada wymaganiom części 1 artykułu 6 niniejszej ustawy i nie spełnia żadnego z warunków wyszczególnionych w części 3 artykułu 7 Rada ds. Konkurencji podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia badania. W przeciwnym przypadku podanie zostaje odrzucone.

3. Po przyjęciu przez Radę ds. Konkurencji uchwały w sprawie przeprowadzenia badania Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta w trybie określonym w części 3 artykułu 36 niniejszej ustawy powinna o tym ogłosić w „Valstybes žinios” i powiadomić znane zainteresowane strony oraz petentów, którzy złożyli podanie w sprawie zbadania dumpingu, natomiast tekst podania przekazać wszystkim známym eks-

porterom omawianego towaru oraz rządowi krajów eksportujących. Jeśli z powodu zbyt dużej liczby eksporterów trudno jest przekazać tekst podania, to może on być przekazany tylko rządowi lub odpowiednim stowarzyszeniom handlu i biznesu krajów eksportujących.

4. Z powodu badania nie powinny być wstrzymywane lub ograniczane czynności importowe towaru, co do którego jest podejrzanie, że ma cenę dumpingową.

5. Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta w ciągu 45 dni kalendarzowych od dnia złożenia podania powinna powiadomić petenta o przyjętej przez Radę ds. Konkurencji uchwale w sprawie niedokonywania badania.

Artykuł 9. Czas badania

Badanie, gdy jest to możliwe, powinno być zakończone w ciągu 1 roku. We wszystkich przypadkach czas trwania badania nie może przekraczać 15 miesięcy od uprawomocnienia się uchwały w sprawie przeprowadzenia badania.

Artykuł 10. Przebieg badania

1. Gdy Rada ds. Konkurencji przyjmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia badania, Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta wszystkim známym i zainteresowanym badaniem stronom rozsyła ankiety, jaka informacja potrzebna jest do badania.

2. Zainteresowanym stronom, które otrzymały ankietę, należy dać co najmniej 30 dni kalendarzowych (licząc od dnia otrzymania ankiety) na przekazanie odpowiedzi. Uważa się, że eksporter otrzymuje ankietę w ciągu 1 tygodnia od jej wysłania lub przekazania przedstawicielstwu dyplomatycznemu odpowiedniego kraju eksportującego. Jeśli zainteresowana strona, która otrzymała ankietę, podaje szczególne okoliczności, z powodu których nie może w czasie odpowiedzi, to Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta, uwzględniając czas przeznaczony na badanie, może przedłużyć termin przeznaczony na odpowiedź.

3. W czasie badania należy zebrać wszystkie informacje, obejmujące okres co najmniej 6 miesięcy przed podjęciem uchwały w sprawie przeprowadzenia badania. Nie rozpatruje się informacji, związanej z okresem po przyjęciu uchwały w sprawie przeprowadzenia badania.

4. W czasie badania należy się kierować informacją przedstawioną wyłącznie pisemnie, dlatego zainteresowane strony, pragnąc, aby zostały uwzględnione przedstawione słownie wyjaśnienia, powinny złożyć je również na piśmie.

5. Jeśli informacja petenta, który złożył podanie w sprawie przeprowadzenia badania, i eksportera są przeciwstawne lub w innych podobnych przypadkach Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta może zwrócić się do rządów krajów związanych z prowadzonym badaniem, w sprawie przeprowadzenia badania na ich terytorium i po otrzymaniu zgody ich oraz przedsiębiorstw związanych z badaniem, dokonywać badania. Procedury prowadzenia badania na terytorium innego kraju zgodnie z artykułem 3 niniejszej ustawy określa rząd Republiki Litewskiej lub upoważniona przezeń instytucja.

6. Jeśli zainteresowana strona odmawia przedstawienia potrzebnej informacji, podaje informacje z opóźnieniem albo podaje tylko jej część, czy też ustala się, że zainteresowana strona przedstawiła nieprawidłową informację, to podczas przyjmowania uchwał odrzuca się nieprawidłową informację i kieruje się podaną częścią informacji oraz dowodami, jakie posiadają instytucje realizujące ustawę antydumpingową. Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta powinna pisemnie uprzedzić zainteresowane strony o konsekwencjach związanych z nieprzedstawieniem informacji albo opóźnionym przedstawieniem i przedstawieniem nieprawidłowej informacji. Jednakże, jeśli w dostarczonej przez zainteresowaną stronę informacji są niedokładności, ale można je sprawdzić i z tej przyczyny nie powstają większe trudności z jej wykorzystaniem, natomiast zainteresowana strona wszelkimi możliwymi sposobami stara się podać odpowiednią informację, to nie odrzuca się podanej informacji.

7. Przedstawienie informacji, gdy wymaga się, aby podać ją środkami komputerowymi, nie jest uważane za unikanie podania informacji, jeśli zainteresowana strona udowodni, że przedstawienie informacji w wymaganej postaci stworzyłoby wielkie dodatkowe trudności i wydatki.

8. Jeśli dowody lub informacja nie zostają przyjęte, to zainteresowanej stronie, która je podała, należy przedstawić przyczyny tego odrzucenia i stworzyć warunki do tego, aby w czasie wskazanym w zawiadomieniu złożyć wyjaśnienia. Jeśli te wyjaśnienia uważane są za niewystarczające, to przyczyny nieprzyjęcia dowodów lub informacji powinny być wskazane w uchwałach wyszczególnionych w części 2 artykułu 36.

9. Jeśli uchwały są uzasadnione przepisami części 6 tego artykułu, to wykorzystywana informacja w miarę możliwości powinna być sprawdzona, porównana z informacją, otrzymaną z innych dostępnych niezależnych źródeł lub od innych zainteresowanych stron.

10. Wszystkie zainteresowane strony, które złożyły podanie, mogą otrzymać związaną z badaniem i wykorzystywaną do badania informację przedstawioną przez zainteresowane strony, licząc podanie w sprawie zbadania tekstu dumpingowego. Ta informacja powinna być wykorzystywana przestrzegając wymagań poufności informacji określonych w artykule 38 niniejszej ustawy. Zainteresowane strony mogą złożyć wyjaśnienia dotyczące przedstawionej informacji, jednakże uwzględnia się wyłącznie wyjaśnienia uzasadnione dowodami.

11. Instytucje prowadzące badanie powinny wysłuchać zainteresowane strony, które złożyły pisemne podanie.

12. Jeśli zainteresowane strony życzą, to Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta organizuje konsultacje zainteresowanych stron, mających przeciwstawne interesy. W czasie konsultacji strony mogą dokonać wymiany poglądów i przedstawić swe argumenty, jednakże nie muszą uczestniczyć w tych konsultacjach.

13. Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta ma prawo otrzymywać od instytucji administracji państwowej i samorządów Litwy oraz podmiotów gospodarczych, związanych z prowadzonym badaniem, informacje, dokumenty o działalności gospodarczej i finansowej, pisemne wyjaśnienia kierowników i innych pracowników, niezbędne do prowadzenia badania.

Artykuł 11. Wymaganie ustalenia różnicy dumpingowej

W czasie badania powinna być ustalona różnica dumpingowa osobno dla każdego znanego eksportera rozpatrywanego towaru, z wyjątkiem przypadków określonych w artykule 12 niniejszej ustawy.

Artykuł 12. Ograniczenie skali badania

1. Gdy liczba eksporterów, importerów, typów towarów omawianego towaru lub transakcji, których obiekt stanowi ten towar, jest tak duża, że niecelowe jest ustalenie różnicy dumpingowej osobno dla każdego znanego eksportera, wówczas na podstawie uchwały Państwowej Służby Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta badanie może być ograniczone.

2. Badanie może być ograniczane następującymi sposobami:

1) rozpatrywane są uzasadnione objęte w okresie badania selekcje eksporterów, importerów, typów towarów lub transakcji;

2) badanie ogranicza się do największej ilości eksportu do określonego kraju, jaki możliwy jest do zbadania w okresie badawczym.

3. Wskazane w punkcie 1 części 2 tego artykułu selekcje eksporterów, importerów towarów lub transakcji powinny być uzasadnione statystycznie informacją posiadaną w czasie selekcji. Decyzje w sprawie selekcji podejmuje Państwowa Służba Konkurencji i Obrony Praw Konsumenta. Pierwszeństwo mają selekcje, dokonywane na podstawie konsultacji z zainteresowanymi stronami, które w ciągu trzech tygodni od rozpoczęcia badania podają wiadomości o sobie i przedstawiają wystarczającą informację, aby można byłoby dokonać typowych selekcji, oraz wyrażają swą zgodę na takie selekcje.

4. Jeśli eksporterzy, którzy nie byli wytypowani na początku badania, przedstawiają niezbędną informację w takim czasie, aby można ją było rozpatrywać w okresie badania, to dla nich powinna być ustalona indywidualna różnica dumpingowa, z wyjątkiem poszczególnych przypadków, gdyby badania wielkiej liczby tych eksporterów utrudniłoby badanie i zakończenie ich w terminie.

(Ciąg dalszy nastąpi)

„KURIER WILEŃSKI” - TWÓJ PRZYJACIEL - INFORMUJE, DORADZA, POMAGA

Planeta czy asteroida?

(Dokończenie ze str. 11)

Światło słoneczne zabarwia zamrznięty metan na czerwony kolor. Wbrew powszechnym poglądom, Pluton bowiem nie „tonie w wiecznym mroku”. Nawet w aphelium, najdalej od Słońca położonym punkcie orbity, nasza Gwiazda Dzienna świeci nad horyzontem Plutona jako jaskrawy punkt, klujący wzrok potencjalnego obserwatora, prawie 200 razy jaśniejszy niż nasz Księżyc w pełni.

Naukowców zadziwia różnorodność

powierzchni dziewiątej planety - znajdują się na niej czyste polarnie, nie zidentyfikowane dziwne struktury, jak również nieco cieplejsze miejsca (aczkolwiek średnia temperatura na tym dalekim globie wynosi zapewne od minus 228 do minus 238 stopni Celsjusza). Prawdziwą zagadką stanowią ciemne plamy na powierzchni Plutona.

Według jednej z hipotez są one wynikiem reakcji fotochemicznych wywołanych przez promieniowanie kosmiczne. Ale kto wie, może ciemne plamy tworzy prymitywna materia organiczna?

Rok Plutona jest niezwykle długi i wywiera decydujący wpływ na klimat planety, która okrąży Słońce w ciągu 248,54 ziemskich lat. Lodowy wędrowiec prawdopodobnie ma osobiwą „uciekającą atmosferę”. Kiedy zbliża się do Słońca „egzotyczny śnieg” topnieje i tworzy się cienka atmosfera o ciśnieniu zaledwie kilku mikrobarów, złożona z azotu i metanu. W ten sposób całe struktury geologiczne planety mogą „zniknąć” w przeciągu „zaledwie” 150 lat. Górne warstwy atmosfery prawdopodobnie odrywają się od planety i wchodzą na orbitę Charona odległego tylko o 20 tysięcy kilometrów. Kiedy Pluton oddala się od Słońca, atmosfera znów zamraża - na powierzchni tego ciała niebieskiego tworzy się nowa powłoka. Pod tym względem lodowy glob przypomina wielką kometę - nie panuje na nim wcale wieczny, mroźny spokój.

Przed kilkoma miesiącami międzynarodowi naukowcy doszli do wniosku, że Pluton rzeczywiście nie jest planetą, lecz asteroidą z pasa Kuipera. Charon zaś powstał przypuszczalnie, podobnie jak nasz ziemski Księżyc, w wyniku kosmicznej kolizji. Jakis obiekt niebieski uderzył w powierzchnię Plutona, wyrwijąc z niej wielki fragment materii, z którego powstał Charon. Hipoteza ta nie jest jednak do końca pewna. W każdym razie nie trzeba zmieniać podręczników astronomii. Pluton, raz uznany za dziewiątą planetę, pozostanie nią chyba już na zawsze, chociażby ze względu na tradycję.

Marek KAROLKIEWICZ
(Przegląd tygodniowy)

Porady kulinarne

KACZKA W SOSIE POMARAŃCZOWYM

Składniki:

* wypatroszona kaczka * 3 łyżki oleju * 4 pomarańcze * 100 ml białego wina * 200 ml soku pomarańczowego * zagęszczacz do sosów * natka pietruszki * szafran * sól, pieprz.

Przygotowanie: kaczkę natrzeć solą, pieprzem i szafranem. Podsmżyć na oleju. Dodać pokrojone w plastry pomarańcze. Wlać wino i sok pomarańczowy. Piec 60 minut. Wyjąć. Przełożyć na półmisek. Do sosu dodać zagęszczacz, wymieszać, zagotować. Doprawić solą i pieprzem. Połać kaczkę. Danie udekorować zieleniną.

Pogoda

Duży mróz...

Dziś na Litwie zachmurzenie zmienne, bez opadów. Wiatr słaby. Temperatura w nocy 17-22, lokalnie do 25 stopni mrozu, w dzień 7-12 stopni mrozu.

W Wilnie bez opadów. Temperatura w nocy 20-22, w dzień 10-12 stopni mrozu.

3 grudnia bez opadów, 4 grudnia lokalne opady śniegu, temperatura w nocy 9-14, lokalnie do 19 stopni mrozu, w dzień 5-10 stopni mrozu.

Przedsiębiorstwo personalne
G. KAMINSKASA

Wykonuje
kamiennie pomniki
po przystępnej cenie,
zapewnia wysoką jakość.

Laisvės pr.1 (obok Policji Drogowej).
Informacja pod tel. 444-913
(po godz. 19), kom. (8-287) 30843.
(Zam. 512)

Przedsiębiorstwo „Antarktis” naprawia lodówki w Wilnie, jego okolicach i na działkach.

Gwarancja - 1 rok.
Wilnius, tel 75-24-79, 46-71-78, 8-299-90213. (Zam. 11)

NEUROVITA
MEDICINOS CENTRAS

Metodą biostymulacji skutecznie leczymy alkoholizm, nerwice, bezsenność, dystonię, nadcisnienie, otwarte formy choroby wrzodowej i astmy oskrzelowej, nadwagę, neurodermit, jak też nocne moczenie się i jakanie u dzieci.

Konsultujemy w zakresie narkomanii.
Gwarantujemy jakość i poufność.
Centrum Medyczne „Neurovita”, ul. Kauno 37/59, pokój 419, Wilno; tel. 33-02-15, 8-298-15452.
(Zam. 668)

Sprzedajemy drwa jodłowe i świerkowe (12-18 Lt za metr sześcienny).
Możemy dostarczyć.
Tel. 51-42-98, 41-44-16.
(Zam. 640)

„Kibirszitis” naprawia lodówki w Wilnie i w okolicach.
Tel. 72-15-40. (Zam. 601)

Udzielam korepetycji z języka angielskiego.
Tel. 44-98-67 po godz. 18.00. (Zam. D-840)

Kursy komputerowe dla początkujących.
Tel. 61-15-16. (Zam. D-841)

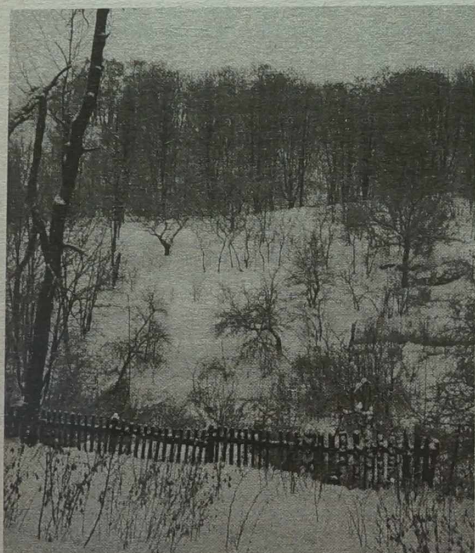
Kobieta poszukuje pracy przy dziecku.
Tel. 70-42-33. (Zam. D-842)

Masaż klasyczny.
Tel. 48-78-38. (Zam. D-843)

Myliada

Pieczątki, wizytówki. Laminowanie. (Szerokość do 1m)
Nadpisy na kubeczkach, koszulkach, długopisach i...
Nadpisy na metalu
GRAWERTON®
technologia.

Savanorių pr. 16, Vilnius
Tel. 230962. Tel./faks. 236439

W tym roku już w listopadzie przyszła „zima zła”. Zaśnieżyło, zamrzoliło...
Fot. Jan Lewicki

DROBNE ZA DARMO

KURIER WILEŃSKI

Uwaga!
Codziennie

w „Kurierze Wileńskim”
możesz zamieścić drobne prywatne ogłoszenie do 5 słów za darmo!

Kupon .....

Adres, tel. ....

Po wypełnieniu powyżej zamieszczonego kuponu z treścią ogłoszenia prosimy go wyciąć i wysłać na adres redakcji.
2056 Vilnius, Laisvės 60,
„Kurier Wileński”, dział reklamy, tel. 42-69-63.

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-73, sekretarz redakcji, zast. sekretarza — tel./fax 42-79-49.
DZIAŁY: problemów społecznych — 42-78-72, ekonomiczny, życia wsi, stołeczny, kultury — 42-79-68, literatury i sztuki, polityczny, szkolnictwa i młodzieży, listów — 42-79-64, sportu — 42-79-04, reklamy i ogłoszeń — 42-69-63. Fotokorrespondent — 42-90-81.

KURIER WILEŃSKI

Wydawca
ZSA „Kurier Wileński”
Drukuje SA „Spauda”

Redaktor naczelny
Zygmunt ŻDANOWICZ

Nasz adres: Laisvės pr. 60
2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
Indeks 0044 SL 322, ISSN 1392-0405
E-Mail adres: kurier_w@post.Sci.lt

Ogłoszenia i reklamę do „Kuriera Wileńskiego” przyjmuje się pod adresem:
Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1113, tel./fax 42-69-63, 42-72-65,
w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Dyżurny redaktor
Halina
JOTKALLO